

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 20 ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
3.2.8 ВСПП ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта

Київ – 2017 рік

Психологія дитячої творчості: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. Н. О. Сінельнікова. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 – 16 с.

Розробник:

Сінельнікова Наталія Олегівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

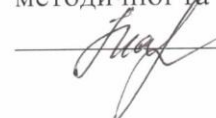
Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від 1 жовтня 2017 р.

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Іванюк Г.І.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 Машовець М.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): вчитель початкової школи	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 108		Семестр	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
		12 год.	8 год.
		Семінарські	
		8 год.	2 год.
		Практичні	
		8 год.	-
		Самостійна робота	
		40 год.	98 год.
		Модульний контроль:	
		4 год.	-
		Семестровий контроль	
		36 год.	-
		Вид контролю: Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія дитячої творчості» є нормативним документом Педагогічного інституту Київського університету імені Б. Д. Грінченка, який розроблено кафедрою педагогіки та психології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для напряму підготовки «Початкова освіта».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх учителів початкової школи професійної компетентності – готовності до практичного використання набутих знань в педагогічній діяльності для розвитку творчості у дітей.

Завдання курсу:

- вивчення історичних аспектів становлення психології творчості як науки;
- визначення сутності та змісту базових понять: «творчість», «психологія творчості», «дитяча творчість», «творчі здібності», «продуктивна діяльність» та ін.;
- ознайомлення з теоріями сучасної психології творчості та перспективними напрямками її розвитку;
- визначення біосоціальних передумов формування творчої особистості у дитячому віці;
- вивчення особливостей розвитку творчих здібностей дитини на різних етапах онтогенезу;
- оволодіння уміннями діагностувати рівень сформованості творчих здібностей дитини й прогнозувати подальший розвиток творчої особистості;
- ознайомлення зі специфікою планування, організації та здійснення різних видів робіт педагога, спрямованих на активізацію творчих здібностей дитини.

Курс «Психологія дитячої творчості» спрямований на формування у студентів компетентностей:

Загальних:

світоглядної – розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій сімейного виховання; збереження статусу родини, як основного осередку виховання та розвитку дитини;

громадянської – розуміння відповідальності перед суспільством і державою за свою професійну діяльність; повага до народних та сімейних традицій у вихованні творчої особистості дитини;

комунікативної – здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності у процесі взаємодії вчителя з дитиною; здатність працювати у команді задля ефективної взаємодії вчителя з дитиною; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення під час спілкування з колегами, батьками, дітьми;

інформаційної – здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань щодо особливостей психологічних основ взаємодії педагога з дитиною; здатність до ефективного застосування

інформаційних технологій в професійній діяльності вчителя у процесі взаємодії з дитиною;

науково-дослідницької – володіння діагностичними методами та методиками практичної роботи педагога з дитиною задля виявлення та розвитку творчого потенціалу дитини; здатність до критичного осмислення інформації, використання здобутих знань у сфері дитячої психології та формування навичок їх застосування у професійній діяльності;

самоосвітньої – здатність до самостійної діяльності, самоорганізації та саморозвитку вчителя задля оптимізації взаємодії з дитиною; спрямованість на розкриття творчого потенціалу та самореалізацію вчителя у роботі з дітьми.

Фахових:

організаційної – здатність організовувати, координувати, контролювати, діагностувати та оцінювати творчий потенціал дитини;

психолого-педагогічної – володіння базовими знаннями з філософсько-методологічних, теоретичних засад та принципів психології дитячої творчості; поглиблення знань з дитячої психології; визначення особливостей творчого мислення дитини, психологічних детермінантів становлення творчої особистості; дослідження творчої обдарованості, типології творчої особистості, стилів творчої діяльності; визначення стратегій навчання обдарованих дітей; **методичної** – застосування в практичній діяльності професійних умінь і навичок для розвитку методичної культури, вирішення професійних завдань, які можуть виникати у процесі взаємодії вчителя з дітьми; здатність до реалізації методів активізації творчих здібностей дитини;

здоров'язбережувальної – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я, дбати про фізичне, психічне і соціальне здоров'я дитини;

інтегративної – здатність і готовність поєднувати знання з різних предметів для формування цілісної системи впливу на творчий розвиток дитини; впровадження особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів у процесі взаємодії вчителя з дітьми;

творчої – здатність виконувати функцію фасилітатора під час взаємодії з дитиною; готовність кардинально змінювати види діяльності з метою вирішення психолого-педагогічних проблем дитини у процесі творчої діяльності; володіння евристичними вміннями для продукування нових ідей та їх творчої реалізації у процесі взаємодії вчителя з дітьми.

Результатами навчання є:

- знання з психології, педагогіки, дитячої психології, достатні для успішної діяльності в системі початкової освіти;
- вміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали та ін.;
- здатність проводити діагностику рівня творчих здібностей дитини;
- вміння визначати психологічні особливості розвитку творчого потенціалу дитини;
- оволодіння методами активізації творчих здібностей дитини;

- вміння організовувати та проводити корекційну роботу з творчою особистістю;
- здатність аналізувати перспективний досвід психологів з різних аспектів дитячої творчості для подальшого його використання;
- здатність визначати шляхи розвитку творчих здібностей дитини у процесі навчання;
- вміння застосовувати сучасні ІКТ, робити презентації (усно/письмово), виконувати творчі завдання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у студентів **знань** про:

- базові поняття курсу: «творчість», «психологія творчості», «дитяча творчість», «творчі здібності», «продуктивна діяльність» та ін.;
- сутність та психологічні особливості розвитку дитячої творчості;
- психологічні детермінанти становлення творчої особистості;
- причини, що перешкоджають розвитку дитячої творчості;
- особливості творчого мислення, як важливої умови розвитку життєтворчості дитини;
- основні психологічні умови, які сприяють розвитку творчої особистості;
- психологічні рекомендації батькам щодо розвитку дитячої творчості.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- опрацьовувати інформаційні джерела з метою ознайомлення з сучасними методиками вивчення психології дитячої творчості;
- проводити діагностику творчих здібностей дитини;
- створювати умови розвитку творчої особистості;
- формувати у дітей позитивні емоції, створення ситуації успіху у навчанні;
- розвивати творчі здібності дитини у різних видах діяльності;
- використовувати методи активізації творчих здібностей дитини;
- застосовувати стратегії розвитку та навчання обдарованих дітей;
- аналізувати життєві та освітні ситуації, що потребують психологічної підтримки дитини;
- застосовувати отримані знання з психології дитячої творчості під час надання консультативної допомоги.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Тема 1. Психологічна творчість як галузь психологічної науки (4 год.)

Сутність педагогічної творчості, як галузі психологічного знання. Предмет, завдання та зміст психології творчості. Взаємозв'язок психології творчості з іншими

науковими дисциплінами. Витоки психології: від античності до сучасності. Основні складові теорії творчості. Психологічні методи дослідження особливостей формування творчої особистості.

Основні поняття теми: психологічне знання, психологія творчості, наукові дисципліни, античність, середньовіччя, Новий час, сучасність, теорії творчості, формування творчої особистості.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 3, 7.

Інтернет ресурси: 1, 2, 4.

Тема 2. Психологічні особливості творчого процесу (4 год.)

Свобода і необхідність творчості. Особливості творчого процесу. Структурні складові творчого процесу. Суб'єкт-об'єктні відношення у творчому процесі. Специфіка творчого процесу на рівні підсвідомості й свідомості. Абстрактний задум і його втілення як основні складові творчого процесу. Модель Д. Гілфорда та теорія «інтелектуального порога» Е. Торренса. Проблема творчості у гуманістичній психології (концепція самоактуалізації А. Маслоу). Погляди Л. Виготського на розвиток творчості особистості.

Основні поняття теми: творчий процес, підсвідомість, свідомість, творча активність, відкриття, винахід, художній образ, творча праця, систематичне мислення, фрустрація, абстрактний задум.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 5.

Додаткова: 2, 3, 7.

Інтернет ресурси: 2, 4.

Змістовий модуль II.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ДИТЯЧОМУ ВІЦІ

Тема 3. Становлення творчої особистості дитини як психологічний процес (6 год.)

Наукові підходи до визначення поняття творчої особистості. Домінантні ознаки творчої особистості. Творчий потенціал як внутрішня передумова творчої діяльності. Здібності: дефініції та характеристики. Формування сенсорної бази

творчості. Пізнавальна активність як вектор творчості. Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності. Основні причини, що перешкоджають розвитку дитячої творчості.

Основні поняття теми: *творчість, творча особистість, здібності, особистісні якості, творчі здібності, креативність, особистісна спрямованість, особистісна мотивація, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, класичний і романтичний стилі творчої особистості, аналітичний і синтетичний стилі творчої діяльності.*

Рекомендована література:

Основна: 2, 4, 5.

Додаткова: 1, 7.

Інтернет ресурси: 1, 3.

Тема 4. Психологічні і соціальні передумови формування творчої особистості (4 год.)

Особливості становлення творчої особистості у філогенезі та онтогенезі. Спадкові передумови становлення творчої особистості. Вікові періоди становлення творчої особистості. Психологічні особливості розгортання творчої активності особистості у дитячому віці. Психолого-педагогічні умови життєтворчості дитини. Засоби активізації дитячої творчості.

Основні поняття теми: *філогенез, онтогенез, спадковість, біоритми, емпатія, спрямованість особистості, захисні механізми, мотивація, творчість, творча унікальність, індивідуальність, вік, фантазія, продуктивність і гнучкість уяви, пізнавальний інтерес, обдарованість.*

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 5, 6.

Додаткова: 1, 7.

Інтернет ресурси: 1, 2, 3.

Змістовий модуль III.

РОЗВИТОК І АКТИВІЗАЦІЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДИТИНИ У РІЗНИХ ВИДАХ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини (4 год.)

Дитинство як сензитивний період для розвитку творчих здібностей особистості. Пізнавальні передумови становлення творчості в дитячому віці. Шляхи розвитку творчої особистості дитини. Творчі якості особистості. Методи творчої діяльності. Уява і розвиток творчих здібностей школярів. Соціальна регуляція і

рефлексія творчих здібностей школярів. Ранні прояви обдарованості. Стратегії навчання обдарованих дітей.

Основні поняття теми: вік, дошкільний вік, сензитивний період, творчість, творчі здібності, сприймання, пам'ять, мислення, уява, творча уява, соціальна регуляція, соціальні норми, еталони, обдарованість, здібності, рефлексія, навчання, виховання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 5, 6.

Додаткова: 1, 3, 6, 7, 8.

Інтернет ресурси: 1, 3.

Тема 6. Розвиток і активізація творчих здібностей дитини у різних видах діяльності (6 год.)

Психологічні особливості і сутність художньої діяльності дитини шкільного віку. Фактори розвитку творчих здібностей дитини у художній діяльності. Психологія музичної діяльності дитини. Слухання музики дитиною як творчий процес. Психологічні особливості розвитку мовлення у шкільному віці. Психологія мовленнєвої соціалізації дитини. Взаємозв'язок ігрової діяльності й творчих здібностей дитини.

Основні поняття теми: художня діяльність, малювання, художньо-образотворчі здібності, кольоротерапія, арт-терапія, уява, фантазія, музична діяльність, музична обдарованість, творчі здібності, музичне виконавство, мова, мовлення, спілкування, словесна діяльність, дитяче словотворення, казки, оповідання, вірші, ігрова діяльність.

Рекомендована література:

Основна: 2, 3.

Додаткова: 1, 4, 5, 8.

Інтернет ресурси: 1, 2, 3.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
		Денна форма						Заочна форма			
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі		
			Лекцій	Семінарських	Практичних	С. р.	МКР		Лекцій	Семінарських	С. р.
Змістовий модуль I. Теоретичні основи психології дитячої творчості											
1	Тема 1. Психологічна творчість як	4	2	2				17	2		15

	галузь психологічної науки										
2	Тема 2. Психологічні особливості творчого процесу	14	2		2	10		28			28
3	Модульний контроль	2					2				
4	Разом за зміст. модулем 1	20	4	2	2	10	2	45	2	-	43
Змістовий модуль II. Психологічні особливості формування творчої особистості у дитячому віці											
5	Тема 3. Становлення творчої особистості дитини як психологічний процес	6	2	2	2			17	2		15
6	Тема 4. Психологічні і соціальні передумови формування творчої особистості	14	2	2		10		22	2		20
7	Модульний контроль	1					1				
8	Разом за зміст. модулем 2	21	4	4	2	10	1	39	4	-	35
Змістовий модуль III. Розвиток і активізація творчих здібностей дитини у різних видах діяльності											
9	Тема 5. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини	14	2		2	10		12	2		10
10	Тема 6. Розвиток і активізація творчих здібностей дитини у різних видах діяльності	16	2	2	2	10		12		2	10
11	Модульний контроль	1					1				
12	Разом за зміст. модулем 3	31	4	2	4	20	1	24	2	2	20
13	Усього годин	72	12	8	8	40	4	108	8	2	98
14	Екзамен (семестровий контроль)	36									
15	Усього годин	108	12	8	8	40	4				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. Теоретичні основи психології дитячої творчості		
1.	Мислення – як психологічна проблема 1. Психологічна характеристика творчого мислення. 2. Основні ознаки і прояви творчого мислення. 3. Роль інтелекту в розвитку творчих здібностей. 4. Види творчих здібностей. 5. Творча діяльність як психічний процес. 5. Структура творчої діяльності.	2
Змістовий модуль II. Психологічні особливості формування творчої особистості у дитячому віці		

2.	Становлення творчої особистості дитини як психологічний процес 1. Основні причини, що перешкоджають розвитку дитячої творчості. 2. Чинники, що негативно впливають на розвиток творчості дітей в процесі виховання. 3. Чинники, що негативно впливають на розвиток творчості дітей в процесі навчання. 4. Позитивні та негативні наслідки навчально-виховного процесу та їх вплив на розвиток творчої особистості.	2
3.	Супровід та підтримка дитячої творчості 1. Психолого-педагогічні умови життєтворчості дитини. 2. Професіоналізм педагога як провідник творчості. 3. Проекти підтримки і розвитку дитячої творчості. 4. Особливості розвитку і навчання обдарованих дітей.	2
Змістовий модуль III. Розвиток і активізація творчих здібностей дитини у різних видах діяльності		
4.	Активізація творчих здібностей дитини 1. Поняття про формування творчих здібностей дитини. 2. Основні техніки розвитку творчих здібностей дитини. 3. Методи розвитку творчого спілкування й творчих рис характеру. 4. Методи активізації й актуалізації творчого життєвого досвіду.	2
Разом		8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Практична реалізація теорій творчості.	2
2.	Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності.	2
3.	Творчі тренінги на уроках і в домашніх умовах.	2
4.	Використання арт-терапії з дітьми.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Психологічні особливості творчого процесу Створити таблицю «Психодіагностика творчих здібностей дитини» (розкрити діагностичні методи).	10	10
2.	Психологічні і соціальні передумови формування творчої особистості Розробити схему «Передумови формування творчої особистості».	10	10
3.	Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини Розробити карту знань (з використанням програм: <u>MindMeister</u> , <u>Bubbl.us</u> , <u>XMind</u> та ін.) за темою: «Етапи розвитку творчої особистості».	10	10
4.	Розвиток і активізація творчих здібностей дитини у	10	10

	<i>різних видах діяльності</i> Підготувати матеріал у вигляді есе на тему: «Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності» (до 2 стор.)		
Разом		40 год.	40 бал.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint, Prezi – презентація), семінар, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація за допомогою мультимедійної дошки;

– *практичні*: вправи, моделювання ситуацій, вирішення проблемних завдань.

2) За логікою передачі й сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійного мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії, пізнавальні ігри, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуації зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Тестовий контроль, модульні контрольні роботи, індивідуальне та фронтальне опитування, самооцінка і самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

<i>Поточне тестування та самостійна робота</i>						<i>Макс. сума балів</i>	<i>Екза мен</i>	<i>Сума</i>
Форми роботи	<i>Змістовий модуль 1</i>		<i>Змістовий модуль 2</i>		<i>Змістовий модуль 3</i>			
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
	1	1	1	1	1	1	6	
Семін. заняття	11		11	11		11	44	
Практ. заняття		11	11		11	11	44	
Самост. робота		10		10	10	10	40	
МКР	25		25		25		75	

209:60 = 3,4 РК – 3,48	209	40	100
------------------------	-----	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Значення оцінки</i>	<i>Оцінка за шкалою Університету</i>	<i>За національною шкалою</i>
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками	90–100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82–89 балів	
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75–81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69–74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60–68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35–59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного	1–34 балів	

11. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники (друкований та електронний варіанти);
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2009. – 448 с.
2. Моляко В.О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. – Житомир: Вид-во «Рута», 2006. – 320 с.
3. Николаева Е. И. Психология детского творчества / Е. И. Николаева. – СПб. : Питер, 2010. – 240 с.
4. Роменець В. А. Психологія творчості: навч. посіб. / В. А. Роменець. – К. : Либідь, 2001. – 288 с.
5. Туриніна О. Л. Психологія творчості / О. Л. Туриніна. – К. : МАУП, 2007. – 160 с.
6. Ханецька Н. В. Психологія творчості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. В. Ханецька. – Хмельницький, 2010. – 184 с.

Додаткова:

1. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей / Д. Б. Богоявленская. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 320 с.
2. Дроздова М. А. Психологія творчості: навч. посіб. для студ. з фаху «Психологія» / М. А. Дроздова. – Чернігів : Лозовий В. М. [вид.], 2012. – 247 с.
3. Клименко В. В. Психологія творчості: навч. посіб. / В. В. Клименко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.
4. Копытин А. И. Арт-терапия детей и подростков / А. И. Копытин, Е. Е. Свистовская. – М. : Когито-центр, 2014. – 197 с.
5. Лимаренко Л. І. Тренінг із техніки мовлення: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. І. Лимаренко ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон : ХДУ, 2014. – 209 с.
6. Максимчук Н. П. Психологія дитячої обдарованості: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Н. П. Максимчук ; Кам'янець-Подільський держ. ун-т. – Кам'янець-Подільський : Медобори (ПП Мошак М.І.), 2003. –122 с.

7. Міщиха Л. П. Психологія творчості: навч. посіб. / Л. П. Міщиха; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2007. – 447 с.

8. Смирнова Е. О. Детская психология / Е. О. Смирнова. – СПб. : Питер. – 2009. – 306 с.

Інтернет ресурси :

1. Біла І. М. Психологія дитячої творчості / І. М. Біла [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/9940/1/Психологія%20дитячої%20творчості.pdf>

2. Кутішенко В. П. Психологія розвитку та вікова психологія: практикум : навч. посіб. / В. П. Кутішенко, С. О. Ставицька [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5703>

3. Николаева Е. Психология детского творчества / Е. Николаева [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://iknigi.net/avtor-elena-nikolaeva/25823-psihologiya-detskogo-tvorchestva-elena-nikolaeva/read/page-1.html>

4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник / С. О. Сисоєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/7585/1/Сисоєва%20Пед%20творч.PDF>

